

Formularul tipizat al documentului de analiză a impactului

Titlul analizei impactului	Proiect pentru modificarea HG nr.401/2021 cu privire la aprobarea limitelor de capacitate, a cotelor maxime și a categoriilor de capacitate în domeniul energiei electrice din surse regenerabile valabile până la data de 31 decembrie 2025
Data:	
Autoritatea administrației publice (autor):	Ministerul Energiei
Subdiviziunea:	Direcția Surse de Energie Regenerabilă
Persoana responsabilă și datele de contact:	Nicolae MAGDÎL Șef Direcție Tel: 022 250 685 Email : nicolae.magdil@energie.gov.md
Compartimentele analizei impactului	
1. Definirea problemei	
<i>a) Determinați clar și concis problema și/sau problemele care urmează să fie soluționate</i>	
<p>1. Politicile anterioare de stimulare a autoconsumului de energie produsă din surse de energie regenerabilă (mecanismul de contorizare netă) creează o tendință de supradimensionare a instalațiilor regenerabile utilizate de unii consumatori finali, în detrimentul celorlalți consumatori care și-ar dori și ei să beneficieze de opțiunea de autogenerare a energiei electrice, fapt care determină conturarea unei inechități sociale între consumatorii finali cu nivel diferit de venit.</p>	
<i>b) Descrieți problema, persoanele/entitățile afectate și cele care contribuie la apariția problemei, cu justificarea necesității schimbării situației curente și viitoare, în baza dovezilor și datelor colectate și examinate</i>	
<p>Analiza evoluției implementării capacităților de PV evidențiază 2 aspecte ale problemei abordate:</p> <p>1. Inechitatea mecanismului de contorizare netă pentru consumatorii finali pe termen lung, în defavoarea celor ce utilizează energie electrică exclusiv din rețea:</p> <p>Conform statisticilor publicate de către Agenția pentru Eficiență Energetică, la sfârșitul lunii septembrie 2023, prin aplicarea mecanismului de contorizare netă doar 0,28% din numărul total de consumatori finali (4071 beneficiari reprezintă) utilizează o capacitate instalată de 82 MW, ceea ce reprezintă mai mult de 10% din sarcina maximă de consum a rețelelor de distribuție. Prin urmare, există o distribuție inegală a beneficiilor și cheltuielilor între consumatorii finali din aceste două categorii (utilizatori de surse regenerabile și utilizatori clasici de surse de energie).</p> <p>2. Un alt aspect care creează incertitudini pe termen lung este puterea medie instalată a</p>	

unui sistem fotovoltaic instalat la consumatorii casnici.

Conform datelor din Raportul de activitate al ANRE pentru anul 2022¹, consumul mediu anual al unui consumator casnic din Moldova a fost de aproximativ 1.200 kWh. Dacă avem în vedere că puterea medie instalată a unui sistem fotovoltaic utilizat de consumatorii casnici este de 9,25 kW, la un factor de capacitate de 0,15 poate produce peste 12.000 kWh, ceea ce reprezintă consumul anual a 10 consumatori casnici cu consum mediu de energie electrică. Din punct de vedere statistic, în Moldova mai mult de jumătate din consumatorii finali consumă mai puțin de 1200 kWh pe an, alți 27% din consumatorii casnici consumând între 1200 și 2400 kWh.

În cazul consumatorilor noncasnici, capacitatea medie a unui proiect este de 62,33 kW, care, similar calculului de mai sus, ar putea produce peste 81 MWh pe an. Trebuie remarcat faptul că peste 88% dintre consumatorii non-casnici din Moldova au un consum mediu anual mai mic de 25 MWh. Conform informațiilor prezentate de furnizorii de energie electrică pentru situația la data de 31 martie 2023, peste 35% din numărul de consumatori noncasnici și peste 55% din consumatorii casnici au avut înregistrat un surplus de energie electrică generat în rețea pe care nu au reușit să îl consume, surplusul total fiind aproape de 4,7 mln. kWh. Considerând că o parte din instalațiile fotovoltaice existente la acea data au fost conectate pe parcursul anului 2022, și nu au beneficiat de un ciclu anual complet de generare a energiei electrice, cota consumatorilor finali beneficiari ai mecanismului de contorizare netă cu surplus de energie electrică este preconizat să crească. Totodată, având în vedere creșterea exponențială a numărului de utilizatori care aplică mecanismul de contorizare netă și pe parcursul anului 2023, se estimează că și cantitatea de energie generată în surplus va crește proporțional.

Prin urmare, se atestă o divergență esențială dintre modalitatea de consum și potențialul de generare a energiei electrice a instalațiilor fotovoltaice utilizate în cadrul mecanismului de contorizare netă, ceea ce duce la distorsionarea regimului de funcționare a regimului de distribuție și a ciclului financiar al furnizorilor serviciului universal.

3. Capacitatea limitată a sistemului electroenergetic național de a absorbi energia electrică generată de către centralele regenerabile

Pentru a evalua capacitățile SRE care pot fi integrate la nivel de sistem în anii următori, Ministerul Energiei cu suportul experților a realizat o analiză de piață a generării de energie electrică, efectuată utilizând simulări în ANTARES. ANTARES este un simulator secvențial Monte-Carlo conceput pentru studii ale rețelelor electrice, interconectate, prin simularea comportamentului economic al sistemului de transport-generare pe bază orară. Etapele metodologice utilizate în cadrul simulărilor au considerat:

- 1) O analiză a întregului sistem energetic pentru a determina cantitatea totală de capacități SRE care ar putea fi conectate din perspectiva pieței, adică luând în considerare „ordinul de merit economic”, schimburile transfrontaliere, dispecerizarea prioritară, pornirile/opririle etc., evitând în același timp stoparea forțată a unităților de generare (curtailment);
- 2) O analiză a consumului în nodurile cheie ale sistemului energetic pentru a determina nivelul capacităților fotovoltaice care ar putea fi conectate la nivel de distribuție, evitând fluxurile inverse de la distribuție la sistemul de transport, pentru a asigura o dispecerizare

¹ <https://anre.md/raport-de-activitate-3-10>

optimă din punct de vedere tehnico-economic la nivelul de distribuție;

3) Combinarea acestor analize pentru a separa cantitatea de capacități fotovoltaice care ar putea fi conectate la nivel de distribuție de cele care ar putea fi integrate la nivel de sistem.

Rezultatele simulărilor indică că chiar și cu dezvoltarea semnificativă a capacităților fotovoltaice în ultimii ani, există încă loc suficient pentru capacități fotovoltaice, fiind posibilă integrarea unei capacități suplimentare de aproximativ 250 MW de instalații solare fără a genera costuri de curtailment. Totodată, simulărilor realizate indică că în cazul unei distribuții uniforme a noilor capacități fotovoltaice proporționale cu consumul de energie electrică, aproape toată capacitatea nou instalată poate fi asimilată prin proiecte de autoconsum. Analiza arată că limitarea capacităților fotovoltaice sumare, care poate fi ușor integrate în sistem, este dictată în principal de constrângerile la nivelul sistemului, și nu de constrângerile de la nivelul de distribuție. Acest fapt indică faptul că o penetrare ridicată a centralelor fotovoltaice la nivel de consumator influențează capacitățile rămase pentru proiectele la scară de utilități. Astfel, la alocarea capacității disponibile pentru noi proiecte fotovoltaice pentru fiecare schemă de sprijin de stat, trebuie luat în considerare efectul socio-economic sumar și, în principal, impactul asupra consumatorilor finali de energie electrică, asigurând o distribuție echitabilă a costurilor și beneficiilor globale.

În conformitate cu Hotărârea Guvernului nr. 401/2021, au fost deja stabilite următoarele capacități fotovoltaice care urmează să fie alocate până în 2025:

- 1) În cadrul licitațiilor – 60 MW;
- 2) Pentru proiectele care vor beneficia de Feed in Tariff – 120 MW, din care 20 MW vor fi instalați pe clădiri.

Începând cu anul 2022, în conformitate cu procedurile stabilite în Regulamentul privind confirmarea statutului de producător eligibil, ANRE a aprobat o serie de decizii privind alocarea capacităților avute în vedere pentru schema de sprijin tarif fix. Astfel, a fost epuizată capacitatea de 120 MW de energie fotovoltaică alocată pentru proiecte de sine stătătoare, iar din cei 20 MW aprobați pentru proiectele de acoperiș, au fost alocați și 16,2 MW.

Conform situației la 31.10.2023, din 135,9 MW alocați de ANRE, 47,8 MW erau deja puși în funcțiune, iar alți 88 MW de capacitate fotovoltaică urmează să fie racordați în cursul anului 2024.

Pe de altă parte, la sfârșitul anului 2023, Guvernul propune lansarea licitațiilor pentru acordarea statutului de producător eligibil, în vederea alocării celor 60 MW planificați în acest sens. Prin urmare, într-un scenariu optimist, având în vedere doar cotele maxime de capacitate incluse în Hotărârea Guvernului 401/2021, până în anul 2025 pot fi racordați la rețea alți 148 MW de energie fotovoltaică. Astfel, la stabilirea capacităților pentru proiectele de facturare netă, într-un scenariu conservativ din cei 250 MW de capacitate fotovoltaică care pot fi integrați în 2025 conform analizei de piață efectuate, doar aproximativ 100 MW pot fi luați în considerare pentru proiectul de autoconsum.

c) Expuneți clar cauzele care au dus la apariția problemei

Analiza practicilor internaționale, dar și constatările aduse mai sus demonstrează că mecanismul de contorizare netă este eficient pentru stimularea autoconsumului PV în etapele inițiale ale implementării unor astfel de sisteme, dar nu este recomandat pentru perioade lungi

de timp².

În practica europeană se constată o tendință de a trece de la contorizarea netă la facturarea netă, care este influențată de obiectivele politicii energetice a fiecărei țări și de echilibrul pe care îl urmărește între promovarea adoptării energiei din surse regenerabile, asigurarea unei compensații echitabile și menținerea stabilității financiare a utilităților. Este important de menționat că o astfel de tranziție, este prevăzută și în conformitate cu *Directiva (UE) 2018/2001 privind promovarea utilizării energiei din surse regenerabile (RED II)*. Trecerea la mecanisme de **facturare netă** este considerată un mijloc de a aborda preocupările legate de subvenționarea unor categorii de consumatori finali și viabilitatea financiară pe termen lung a utilităților, în special în țările în care programele de contorizare netă, care s-au dovedit de succes în ceea ce privește promovarea instalațiilor fotovoltaice în rețeaua de joasă tensiune.

De remarcat, că criza energetică actuală a determinat modul în care Uniunea Europeană a dat dovadă de insistență pentru a evidenția rolul critic al energiei regenerabile în abordarea provocărilor actuale. A fost propusă o legislație de urgență care urmărește să accelereze lansarea surselor regenerabile de energie și să acționeze ca o punte până la finalizarea directivei actualizate privind energia regenerabilă (RED III)³, aprobată la 18 octombrie 2023. În esență, regulamentele propuse evidențiază necesitatea raționalizării proceselor de autorizare pentru sursele regenerabile de energie, dar, cel mai important, subliniază hotărârea conducerii UE de a acorda prioritate surselor regenerabile de energie. Această abordare sugerează că și statele membre și părțile la Comunitatea Energiei urmează să se concentreze eforturile pe promovarea energiei regenerabile și pe eliminarea barierelor din calea creșterii acestora. Unul dintre factorii cheie care trebuie luați în considerare este **stimularea și promovarea consumului propriu**, care este un pilon important pentru creșterea surselor regenerabile de energie.

Având în vedere aceste aspecte, prin modificările recente aduse *Legii nr. 10/2016 promovarea utilizării energiei din surse* (în continuare Legea nr. 10/2016), care transpune prevederile Directivei UE 2018/2001 (RED II), Guvernul a propus înlocuirea mecanismului de contorizare netă prin promovarea conceptelor de prosumatori și comunități energetice, cu crearea cadrului legal necesar, modificările la PHG 401/2021 fiind propuse spre promovare în acest context.

d) Descrieți cum a evoluat problema și cum va evolua fără o intervenție

Primele încercări ale Republicii Moldova de a promova dezvoltarea sectorului energiei regenerabile au fost în 2007 (Legea SRE 160), dar rezultatele înregistrate până în 2018 au fost destul de modeste. Odată cu aprobarea Legii privind promovarea utilizării energiei din surse regenerabile (Legea nr. 10/2016) prin care a fost transpusă Directiva UE 2009/28/CE (RED I), sursele regenerabile au dobândit o nouă dimensiune și o dezvoltare exponențială. În ciuda faptului că nu toate schemele de sprijin stabilite în Legea 10/2016 au fost implementate integral, proiectele de producere a energiei electrice din surse regenerabile, în special energia solară și eoliană, au beneficiat pe deplin de cadrul legal adaptat, de oportunitățile oferite de piața de energie electrică în curs de dezvoltare și de scăderea costurilor de investiții pentru tehnologiile menționate. Astfel, din 2018, capacitatea instalată a surselor regenerabile de energie a crescut de aproape 5 ori, de la 37,2 MW la 174,7 MW conform situației de la sfârșitul lunii august 2023.

²Policy Guidelines by the Energy Community Secretariat on Integration of Renewables Self-Consumers, 2020

³https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/PDF/?uri=OJ:L_202302413

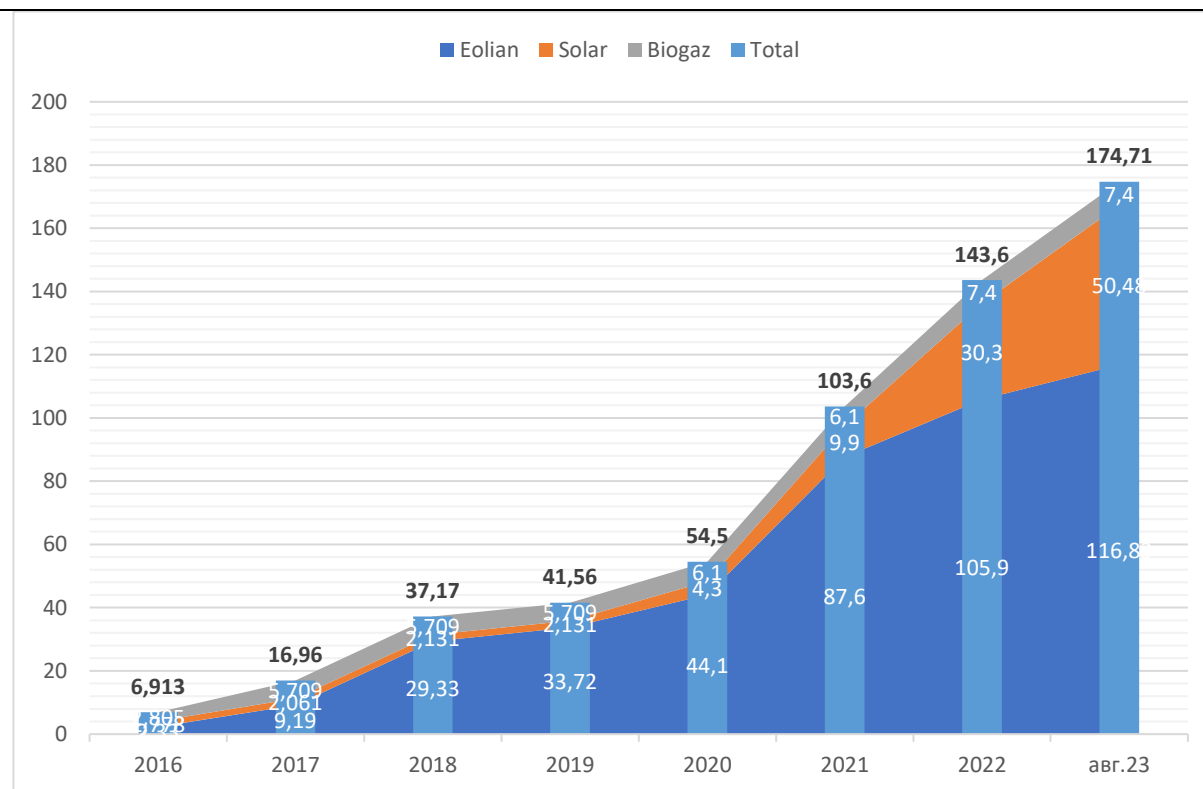

Figura 1 – Evoluția capacității instalate a SRE în Moldova (MW).

După cum se arată în Figura 1 , tehnologiile preferate de dezvoltatorii locali sunt energia eoliană și solară, dar dezvoltarea lor este determinată de considerente diferite.

În cazul instalațiilor fotovoltaice, acestea au fost dezvoltate în principal utilizând echipamente noi, beneficiind de reducerea costurilor investiționale pentru această tehnologie și implementarea schemei de sprijin a tarifului fix. Totodată, creșterea exorbitantă a prețurilor la resursele energetice, după începerea războiului din Ucraina și criza energetică, a determinat o dezvoltare accelerată a proiectelor fotovoltaice utilizate în cadrul mecanismului de contorizare netă. Acest mecanism permite consumatorilor finali (persoane fizice, companii) să producă și să consume propria energie electrică. Astfel, la sfârșitul lunii septembrie 2023 erau înregistrați 4.071 beneficiari, dintre care 3.236 erau consumatori casnici, iar capacitatea de producție a energiei electrice prin intermediul panourilor fotovoltaice era de 81,9 MW, din care 29,9 MW dezvoltăți de consumatorii casnici.

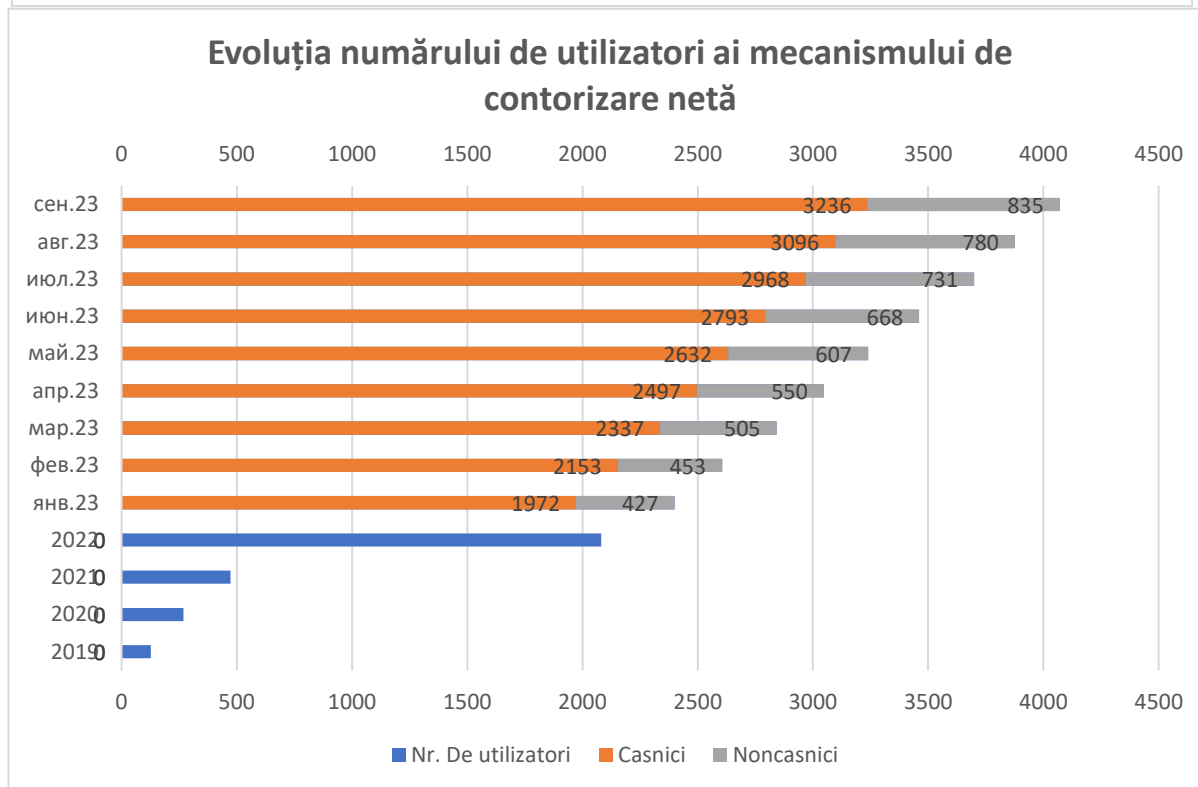
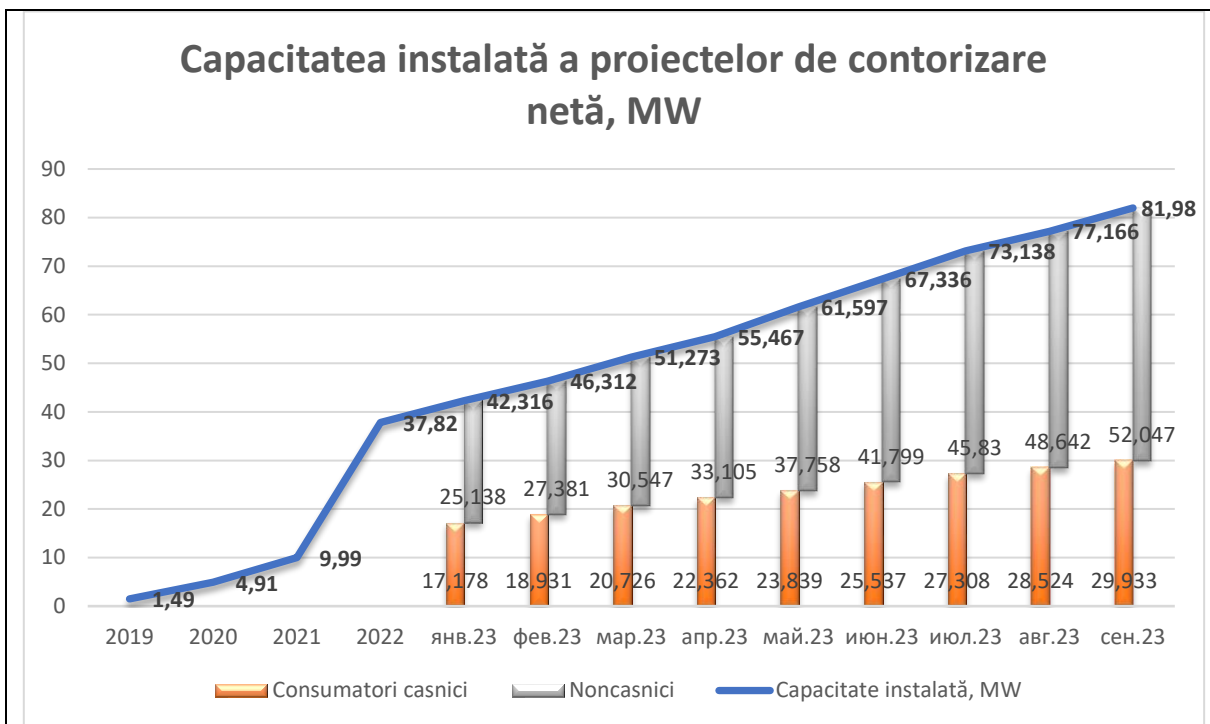

Figura 2 – Evoluția numărului și a capacității instalate a proiectelor de contorizare netă

Astfel, în cazul Republicii Moldova, se poate considera că mecanismul de contorizare netă și-a atins pe deplin obiectivul inițial, acela de creștere a interesului consumatorilor finali pentru dezvoltarea proiectelor de autoconsum prin oferirea de stimulente prin posibilitatea reducerii costurilor de achiziție a energiei electrice de către consumatorul final.

Creșterea prețurilor la energia electrică a condus la o creștere semnificativă a capacității instalate a surselor regenerabile, care a crescut de 8 ori de la începutul anului 2022. În 2023, capacitatea fotovoltaică utilizată în cadrul contorizării nete s-a dublat în mai puțin de 8 luni. Totodată se constată că dezvoltarea în continuare a proiectelor de contorizare netă

cu același ritm nu este sustenabilă, punând presiune asupra sistemului electroenergetic și asupra celorlalți consumatori finali.

e) Descrieți cadrul juridic actual aplicabil raporturilor analizate și identificați carențele prevederilor normative în vigoare, identificați documentele de politici și reglementările existente care condiționează intervenția statului

1. Directivele UE

Pachetul „Energie curată pentru toți europenii” al Uniunii Europene, care cuprinde directive precum Directiva (UE) 2018/2001 privind energia regenerabilă (RED II), Directiva privind energia electrică și Directiva (UE) 2018/844 privind performanța energetică a clădirilor (EPBD), (ambele transpuse în legislația națională pe parcursul anului 2023) subliniază în mod colectiv **angajamentul de a promova energia regenerabilă și durabilitatea**. RED II a stabilit obiective ambițioase pentru implementarea surselor regenerabile de energie, inclusiv a sistemelor fotovoltaice, pentru combaterea schimbărilor climatice și promovarea securității energetice. Elementul central al acestui efort este **conceptul de autoconsum de energie electrică**, care permite consumatorilor să genereze și să utilizeze energia solară la fața locului, reducând dependența de sursele convenționale de energie și impactul financiar al fluctuațiilor de preț. Directiva privind energia electrică completează acest efort prin recunoașterea drepturilor consumatorilor de a genera, consuma și stoca propria energie regenerabilă, promovând un sistem energetic descentralizat și rezistent. Aceste directive subliniază **minimizarea obstacolelor birocratice, asigurarea unor mecanisme echitabile de compensare, promovarea unui mediu prietenos pentru autoconsum și încurajarea formării comunităților energetice**.

În plus, EPBD, deși nu abordează în mod explicit consumul propriu, sprijină indirect **conceptul prin promovarea măsurilor de eficiență energetică**, creând astfel un mediu în care consumul de energie este minimizat și facilitând generarea de energie regenerabilă la fața locului. Împreună, aceste directive împuternicesc consumatorii să participe activ la producerea și consumul de energie din surse regenerabile, aliniindu-se la obiectivele mai largi ale UE de realizare a unui viitor cu emisii scăzute de dioxid de carbon. Accesul echitabil la rețea pentru toți cetățenii este factorul crucial pe care factorii de decizie politică trebuie să îl ia în considerare atunci când încearcă să transpună aceste directive în legislația națională.

2. Recomandări ale Comunității Energetice

Secretariatul Comunității Energiei (EnC) a publicat recomandări pentru părțile contractante pentru transpunerea directivelor UE în cadrele lor juridice și de reglementare. Aceste recomandări se concentrează pe îmbunătățirea legislației primare care reglementează energia regenerabilă, însoțită de acte secundare detaliate care definesc procedurile, termenii și condițiile pentru conectarea la rețea și integrarea pe piață a consumului propriu.

Conform recomandărilor EnC, cadrul juridic ar trebui să păstreze drepturile autoconsumatorilor fără discriminare și să definească criterii și proceduri clare pentru instalațiile lor regenerabile. Procedurile de autorizare simplificate și schemele de sprijin transparente sunt vitale; mecanismele de compensare pentru energia electrică produsă ar trebui să ia în considerare cel puțin valoarea de piață a energiei electrice la momentul injectării acesteia în rețea. În acest fel, siguranța investițiilor prosumatorilor poate fi păstrată, ceea ce este esențial pentru creșterea consumului propriu.

În plus, schemele de sprijin și mecanismele de compensare ar trebui să aibă criterii clare de eligibilitate cu privire la capacitatea instalată, nivelul de tensiune al conexiunilor și cerințele

de măsurare. Limitele de capacitate instalate pentru autoconsum nu trebuie, în general, să depășească capacitatea de consum a consumatorului final. Secretariatul EnC sugerează o limită pentru contorizarea netă la aproximativ 30 kW, dar, în general, recomandă trecerea la mecanisme de facturare netă sau tarife fixe și subliniază importanța de a avea termene clare pentru tranziția tuturor clienților în noul regim în cadrul legislației.

Un alt punct important menționat în setul de recomandări este necesitatea de a stimula autoconsumul de energie electrică produsă, asigurând în paralel că toate costurile de rețea pentru utilizarea rețelei vor fi recuperate de către operator. În cele din urmă, sistemele de stocare a energiei ar trebui definite și incluse în cadrul legal și de reglementare, permițând instalarea și funcționarea acestora. EnC sugerează includerea unor limite clare de capacitate și dimensiune pentru sistemele de stocare a energiei care pot fi instalate pentru aplicare la scară mică.

2. Stabilirea obiectivelor

a) Expuneți obiectivele (care trebuie să fie legate direct de problemă și cauzele acesteia, formulate cuantificat, măsurabil, fixat în timp și realist)

Alinierea la obiectivul național privind **pondera energiei din surse regenerabile de 27% din mixul energetic și 30% din consumul final de energie electrică până în 2030** și oferirea consumatorilor finali posibilitatea de a contribui la decarbonizarea economiei naționale reprezintă obiectivul general al acestui proiect.

3. Identificarea opțiunilor

a) Expuneți succint opțiunea „a nu face nimic”, care presupune lipsa de intervenție

Menținerea mecanismului de contorizare netă în continuare se va solda cu creșterea inechității sociale și a costurilor subvenționate de către consumatorii finali clasici în raport cu cei care utilizează mecanismul de contorizare netă, dar și perturbări pentru operatorii de sistem de energie din surse clasice, fapt care va duce la diminuarea fiabilității acestora și creșterea tarifelor din acest motiv pentru consumatorii finali, și se reflectă în reducerea veniturilor populației, creșterea nivelului de inflație și deteriorarea continuă a climatului de afaceri în Republica Moldova.

b) Expuneți principalele prevederi ale proiectului, cu impact, explicând cum acestea țin seama de cauzele problemei, cu indicarea inovațiilor și întregului spectru de soluții/drepturi/obligații ce se doresc să fie aprobate

Mecanismul de contorizare netă prevede utilizarea gratuită a rețelei de energie electrică prin injectarea surplusului în sistem și consumul ulterior al acestuia, urmează a fi înlocuit cu **mecanismul de facturare netă**. Acest lucru va permite prosumatorului să-și vândă surplusul de energie electrică la un preț stabilit de ANRE, care va reflecta valoarea de piață a energiei generate și va permite recuperarea investițiilor în dezvoltarea proiectului fotovoltaic. Astfel, se creează un mediu atractiv și sustenabil pentru dezvoltarea consumului propriu, bazat pe semnale de preț determinate de piață.

Limite de capacitate individuală

Pe baza practicilor UE și ale țărilor EnC, limitele individuale ale capacității pot fi împărțite în două categorii diferite. În primul rând, există, de obicei, o limită care definește eligibilitatea consumului propriu și vizează instalațiile din rețeaua de joasă tensiune. Toate instalațiile până la această limită urmează a fi eligibile pentru orice mecanisme de sprijin pentru auto-consum

și în special pentru mecanismul de facturare netă pe care Guvernul Republicii Moldova urmărește să îl stabilească. Conform prevederilor Legii nr. 10/2016 în cazul Republicii Moldova această capacitate maximă este egală cu 200 KW. O altă abordare general utilizată drept limită de capacitate a instalațiilor fotovoltaice individuale eligibile este nivelul capacității instalației finale de consum a energiei electrice, practică utilizată și în Moldova. O astfel de limită asigură faptul că echipamentele de rețea pot face față injectării de energie electrică produsă fără a pune în pericol funcționarea rețelei. În plus, și în paralel cu mecanismul de facturare netă, acest lucru va stimula autoconsumatorii să dimensioneze instalația fotovoltaică cu scopul de a maximiza procentul de autoconsum.

În cele din urmă, pentru a aborda problema potențialei supradimensionării instalațiilor fotovoltaice, sugerăm includerea unei limite care să fie legată de consumul anual de energie al locului de consum. Adică, producția de energie electrică a instalației fotovoltaice nu trebuie să depășească consumul anual total de energie al spațiului în care este instalată. Acest lucru poate fi evaluat de către operatorul sistemului de distribuție, luând în considerare un randament energetic anual standardizat per kW de energie fotovoltaică instalată în Moldova și pe baza consumului anual de energie al consumatorului din trecut⁴. Acest lucru înseamnă, de asemenea, că, în cazul în care autoconsumatorii depășesc limita producției de energie, aceștia nu vor fi compensați pentru excesul de energie produsă de sistemul lor fotovoltaic.

Limite de capacitate agregate

Având în vedere că limita individuală a sistemului va fi legată de consumul anual de energie al consumatorului, rezultă că distribuția limitei agregate la diferite categorii de consumatori urmează a fi proporțională cu consumul anual de energie al fiecărei categorii de consumatori finali. Astfel, limita agregată de 100 MW, determinată mai sus, poate fi alocată categoriilor de consumatori în funcție de ponderea fiecărei categorii în consumul anual de energie din Moldova, după cum urmează:

- consumatorii casnici, cu limita de 43 MW;
- instituții budgetare, cu limita de 7 MW;
- consumatori nerezidențiali, cu limita de 50 MW.

Totodată, având în vedere că modificările aduse Legii nr. 10/2016 sunt modificate esențial unele din practicile utilizate anterior de către consumatorii finali, mai multe semnale de preț urmând a fi definite în perioada imediat următoare, ceea ce va influența și alegerile consumatorilor finali în partea ce ține de dezvoltarea centralelor pentru autoconsum, se propune ca cotele și plafoanele ce urmează a fi aprobate de Guvern să fie stabilite pentru același orizont de timp ca și cotele și limitele de capacitate utilizate pentru schemele de sprijin, și anume 31 decembrie 2025, cu monitorizarea rezultatelor pe toată această perioadă.

În baza celor specificate mai sus, obiectivul principal al intervenției de reglementare propuse poate fi generalizat așa cum se arată în Tabelul atașat:

⁴Pentru clădirile noi care solicită o instalație fotovoltaică cu autoconsum se poate utiliza un consum mediu anual pe baza datelor existente de la instalații similare din țară

PLAFOANELE INDIVIDUALE	COTE DE CAPACITATE
<ul style="list-style-type: none"> - Sisteme eligibile pentru facturare netă de până la 200 kW - Capacitatea fotovoltaică nu poate fi mai mare decât capacitatea maximă de conectare a spațiului. - Producția anuală de energie fotovoltaică nu poate fi mai mare decât consumul anual de energie al incintei 	<ul style="list-style-type: none"> - 100 MW – de reevaluat în 2025. - Distribuția ulterioară a limitei de capacitate agregată către consumatorii rezidențiali, nerezidențiali și instituțiile publice. - Limita categoriei se va baza pe ponderea consumului anual de energie al fiecărei categorii.

c) *Expuneți opțiunile alternative analizate sau explicați motivul de ce acestea nu au fost luate în considerare*

Urmare a analizei practicilor internaționale, opțiuni alternative nu au fost identificate.

4. Analiza impacturilor opțiunilor

a) *Expuneți efectele negative și pozitive ale stării actuale și evoluția acestora în viitor, care vor sta la baza calculării impacturilor opțiunii recomandate*

Contorizarea netă, aplicată la moment în Republica Moldova, permite prosumatorilor să-și compenseze facturile de energie electrică prin exportul excesului de energie către rețea, care este apoi creditată pentru consumul viitor. Avantajul său principal constă în simplitatea sa, facilitând înțelegerea și implementarea atât a proprietarilor de sistem, cât și a utilităților.

Cu toate acestea, acest tip de sprijin are limitele sale. Un dezavantaj esențial al mecanismului de contorizare netă este că nu ia în considerare valoarea monetară a energiei electrice generate în sistem.

Un alt impact negativ este legat de crearea de subvenții încrucișate pentru tarifele de rețea între consumatorii finali, adică persoanele fără mijloace financiare (ori fără posibilitate fizică) pentru a instala un sistem fotovoltaic trebuie să plătească taxele de rețea pentru a acoperi pe cei care își pot permite astfel de instalații. De menționat, că aplicarea contorizării nete nu este posibilă pentru proprietarii de apartamente din clădirile cu mai multe etaje.

Principalul dezavantaj al contorizării nete este că, de obicei, oferă o reflectare imprecisă a valorii reale a energiei electrice produse. Adică, contorizarea netă implică faptul că rata de energie consumată este egală cu rata energiei produse. Acest lucru, la rândul său, este adesea benefic pentru prosumatori, deoarece aceștia se bucură de o rată de producție mai mare decât ratele de producție pe care alți proprietari de generatoare regenerabile le obțin prin participarea la piața energiei electrice.

În schimb, acest lucru sugerează că prosumatorul este suprasubvenționat pentru energia electrică produsă, ceea ce poate afecta veniturile celorlalți consumatori finali. În plus, în cazul contorizării nete, prosumatorul nu este stimulat să acorde prioritate consumului propriu, ceea ce, la rândul său, afectează negativ implementarea sistemelor de stocare în spatele contorului și, în general, duce la utilizarea suboptimă a energiei electrice în rețea.

Totodată, dispozițiile finale ale Legii nr. 10/2016, cu modificările ulterioare, nu oferă posibilitatea unor opțiuni alternative, indicând explicit obligativitatea utilizării mecanismului

de facturare netă în cazul tuturor proiectelor noi ce vor fi puse în funcțiune începând cu 01 ianuarie 2024. În acest sens, neaprobarea cotelor de capacitate și plafoanelor individuale de către Guvern creează blocaje artificiale în dezvoltarea continuă a acestui segment al sectorului energetic.

b¹) Pentru opțiunea recomandată, identificați impacturile completând tabelul din anexa la prezentul formular. Descrieți pe larg impacturile sub formă de costuri sau beneficii, inclusiv părțile interesate care ar putea fi afectate pozitiv și negativ de acestea

Facturarea netă oferă o abordare mai precisă și predictibilă pentru a compensa energia electrică injectată în rețea, deoarece prețul pentru energia electrică produsă poate fi adaptat pentru a se potrivi cu valoarea sa reală. Acest lucru va încuraja consumul propriu, mai ales dacă prețul de vânzare este mai mic decât prețul de vânzare cu amănuntul.

În cadrul acestui mecanism, prosumatorul poate beneficia și de injectarea surplusului de energie electrică în rețea, susținându-și astfel investiția cu acest venit suplimentar, chiar și condițiile în care utilizarea facturării nete influențează negativ acest beneficiu în comparație cu contorizarea netă, deoarece excesul de energie este cumpărat de rețea în prețuri cu ridicata sau alte prețuri fixe mai mici decât cele cu amănuntul⁵. Diferențele de preț implică faptul că producția și consumul trebuie monitorizate separat. În orice caz, această structură financiară îi motivează pe prosumatori să optimizeze dimensionarea sistemelor lor fotovoltaice pentru a maximiza procentul de energie consumată de ei înșiși, ridicând astfel randamentul general al investiției lor. Creșterea consumului propriu aduce, de asemenea, beneficii operatorilor de rețea, deoarece reduce posibilitatea de congestionare a elementelor de rețea și, în consecință, protejează modernizările costisitoare ale rețelei. Astfel utilizarea facturării nete creează oportunități pentru dezvoltarea sustenabilă a surselor regenerabile utilizate pentru autoconsum de energie, care să contribuie la creșterea bunăstării socio-economice în ansamblu.

b²) Pentru opțiunile alternative analizate, identificați impacturile completând tabelul din anexa la prezentul formular. Descrieți pe larg impacturile sub formă de costuri sau beneficii, inclusiv părțile interesate care ar putea fi afectate pozitiv și negativ de acestea

-

c) Pentru opțiunile analizate, expuneți cele mai relevante/iminente riscuri care pot duce la eșecul intervenției și/sau schimba substanțial valoarea beneficiilor și costurilor estimate și prezentați presupuneri privind gradul de conformare cu prevederile proiectului a celor vizați în acesta

-

d) Dacă este cazul, pentru opțiunea recomandată expuneți costurile de conformare pentru întreprinderi, dacă există impact disproporționat care poate distorsiona concurența și ce impact are opțiunea asupra întreprinderilor mici și mijlocii. Se explică dacă sunt propuse măsuri de diminuare a acestor impacturi

-

Concluzie

e) Argumentați selectarea unei opțiuni, în baza atingerii obiectivelor, beneficiilor și costurilor, precum și a asigurării celui mai mic impact negativ asupra celor afectați

Prezenta AIR fundamentează necesitatea implementării efective a mecanismului de facturare netă prin aprobarea cotelor de capacitate și a plafoanelor individuale, care să ducă la

⁵ Muntenegru se evidențiază ca o excepție printr-o schemă de facturare netă care compensează surplusul de energie cu rata de vânzare cu amănuntul, așa cum este dictată de Legea privind energia a guvernului. [Legea energiei \(www.gov.me\)](http://www.gov.me)

realizarea unui *echilibru între promovarea energiei din surse regenerabile, asigurarea stabilității financiare a consumatorilor finali ce utilizează centrale electrice pentru autoconsum și a sustenabilității acestor proiecte, fără a afecta ceilalți consumatori finali*, ce se va reflecta ulterior în prețurile pentru energie electrică suportate de către consumatorii care nu deține centrale pentru utilizarea energiei din surse regenerabile.

5. Implementarea și monitorizarea

a) Descrieți cum va fi organizată implementarea opțiunii recomandate, ce cadru juridic necesită a fi modificat și/sau elaborat și aprobat, ce schimbări instituționale sînt necesare

Pentru implementarea opțiunii recomandate se propune completarea HG 401/2021 cu privire la aprobarea limitelor de capacitate, a cotelor maxime și a categoriilor de capacitate în domeniul energiei electrice din surse regenerabile valabile până la data de 31 decembrie 2025 cu următoarele prevederi:

1. Stabilirea limitei agregate de 100 MW pentru instalații PV (fotovoltaice) ce urmează a fi oferite pentru implementarea mecanismului de facturare netă, și care va fi alocată diferitelor categorii de consumatori în funcție de ponderea fiecărei categorii în consumul anual de energie din Moldova, conform algoritmului:
 - consumatorii casnici, cu limita de 43 MW;
 - Instituții publice, cu limita de 7 MW;
 - Consumatori nerezidențiali, cu limita de 50 MW.
2. Limita de capacitate individuală pentru mecanismul de facturare netă pentru instalații PV urmează a fi stabilită individual pentru fiecare consumator final, conform formulei stabilite, luând în calcul valoarea maximă a consumului mediu anual din ultimii 3 ani calendaristici și energia electrică generată de o instalație.

b) Indicați clar indicatorii de performanță în baza cărora se va efectua monitorizarea

Capacitatea agregată de 100 MW pentru instalații fotovoltaice, integrată prin implementarea mecanismului de facturare netă până la data de 31 decembrie 2025.

c) Identificați peste cât timp vor fi resimțite impacturile estimate și dacă este necesară evaluarea performanței actului normativ propus. Explicați cum va fi monitorizată și evaluată opțiunea

Conform analizei de piață efectuate, aproximativ 100 MW pot fi luați în considerare pentru proiectul de auto-consum, prognozați a fi conectați la rețea până la sfârșitul anul 2025.

6. Consultarea

a) Identificați principalele părți (grupuri) interesate în intervenția propusă

În conformitate cu prevederile Legii nr.100/2017 privind actele normative, prezenta AIR și Proiectul urmează a fi transmise spre examinare și avizare autorităților publice responsabile de implementarea prevederilor conținute în proiect, instituțiilor interesate și actorilor cheie din sector. Astfel, în procesul de consultări publice vor fi implicate prin solicitarea avizelor următoarele părți interesate:

- Ministerul Justiției;
- Ministerul Finanțelor;
- Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării;
- Ministerul Mediului;
- Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale;
- Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare;

- Consiliul Concurenței;
- Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică;
- Agenția pentru Eficiență Energetică;
- Agenția de Intervenție și Plăți pentru Agricultură
- Agenția Proprietății Publice
- Inspectoratul Național pentru Supraveghere Tehnică
- Agenția de Mediu;
- Inspectoratul pentru Protecția Mediului;
- Organizația pentru Dezvoltarea Antreprenoriatului
- Congresul Autorităților Locale din Moldova;
- Operatori ai sistemelor de distribuție
- Asociațiile cu activități în domeniul energiei.
- Asociația Bancilor Comerciale

Totodată, Proiectul hotărârii de modificare va fi supus expertizei juridice și expertizei anticorupție.

De asemenea, Ministerul Energiei, în caz de necesitate, va organiza ședințe de lucru pentru a examina suplimentar și a pune în discuție obiecțiile și propunerile parvenite atât la Analiza Impactului, precum și la Proiectul de modificare a HG 401/2021.

b) Explicați succint cum (prin ce metode) s-a asigurat consultarea adecvată a părților

Prezenta AIR și Proiectul hotărârii de modificare vor fi consultate conform algoritmului:

- Plasate pe platforma dedicată consultațiilor publice a actelor normative promovate de guvern www.particip.gov.md ;
- Remise în adresa entităților indicate la pct. 6a cu solicitarea de emiteră a opiniilor asupra prezentei AIR și a Proiectului.

c) Expuneți succint poziția fiecărei entități consultate față de documentul de analiză a impactului și/sau intervenția propusă (se expune poziția a cel puțin unui exponent din fiecare grup de interese identificat)

Anexă

Tabel pentru identificarea impacturilor

Categoriile de impact	Punctaj atribuit			
	Opțiunea propusă	Opțiunea *a nu face nimic*	Opțiune altern 1	Opțiune altern 2
Economic				
costurile desfășurării afacerilor	1	1		
povara administrativă	0	0		
fluxurile comerciale și investiționale	1	1		
competitivitatea afacerilor	1	1		
activitatea diferitor categorii de întreprinderi mici și mijlocii	0	0		
concurența pe piață	0	0		
activitatea de inovare și cercetare	0	0		
veniturile și cheltuielile publice	1	0		
cadrul instituțional al autorităților publice	0	0		
alegerea, calitatea și prețurile pentru	1	0		

consumatori			
bunăstarea gospodăriilor casnice și a cetățenilor	2	1	
situația social-economică în anumite regiuni	0	0	
situația macroeconomică	2	1	
alte aspecte economice	0	0	
Social			
gradul de ocupare a forței de muncă	0	0	
nivelul de salarizare	0	0	
condițiile și organizarea muncii	0	0	
sănătatea și securitatea muncii	0	0	
formarea profesională	0	0	
inegalitatea și distribuția veniturilor	0	0	
nivelul veniturilor populației	2	1	
nivelul sărăciei	1	1	
accesul la bunuri și servicii de bază, în special pentru persoanele social-vulnerabile	1	1	
diversitatea culturală și lingvistică	0	0	
partidele politice și organizațiile civice	0	0	
sănătatea publică, inclusiv mortalitatea și morbiditatea	0	0	
modul sănătos de viață al populației	0	0	
nivelul criminalității și securității publice	0	0	
accesul și calitatea serviciilor de protecție socială	0	0	
accesul și calitatea serviciilor educaționale	0	0	
accesul și calitatea serviciilor medicale	0	0	
accesul și calitatea serviciilor publice administrative	0	0	
nivelul și calitatea educației populației	0	0	
conservarea patrimoniului cultural	0	0	
accesul populației la resurse culturale și participarea în manifestații culturale	0	0	
accesul și participarea populației în activități sportive	0	0	
discriminarea	0	0	
alte aspecte sociale	0	0	
De mediu			
clima, inclusiv emisiile gazelor cu efect de seră și celor care afectează stratul de ozon	2	1	
calitatea aerului	2	1	
calitatea și cantitatea apei și resurselor acvatice, inclusiv a apei potabile și de alt gen	0	0	
biodiversitatea	0	0	
flora	0	0	
fauna	0	0	
peisajele naturale	0	0	

starea și resursele solului	0	0	
producerea și reciclarea deșeurilor	0	0	
utilizarea eficientă a resurselor regenerabile și neregenerabile	3	1	
consumul și producția durabilă	1	1	
intensitatea energetică	0	0	
eficiența și performanța energetică	3	1	
bunăstarea animalelor	0	0	
riscuri majore pentru mediu (incendii, explozii, accidente etc.)	0	0	
utilizarea terenurilor	0	0	
alte aspecte de mediu	0	0	

Tabelul se completează cu note de la -3 la +3, în drept cu fiecare categorie de impact, pentru fiecare opțiune analizată, unde variația între -3 și -1 reprezintă impacturi negative (costuri), iar variația între 1 și 3 – impacturi pozitive (beneficii) pentru categoriile de impact analizate. Nota 0 reprezintă lipsa impacturilor. Valoarea acordată corespunde cu intensitatea impactului (1 – minor, 2 – mediu, 3 – major) față de situația din opțiunea „a nu face nimic”, în comparație cu situația din alte opțiuni și alte categorii de impact. Impacturile identificate prin acest tabel se descriu pe larg, cu argumentarea punctajului acordat, inclusiv prin date cuantificate, în compartimentul 4 din Formular, lit. b¹) și, după caz, b²), privind analiza impacturilor opțiunilor.

Anexe

Proiectul preliminar de act normativ